

PLA LINGÜÍSTIC DE CENTRE
Escola Mata de Jonc

1. Context sociocultural i lingüístic

- 1.1. Alumnat
- 1.2. Entorn

2. La llengua catalana, llengua vehicular i d'aprenentatge

- 2.1. La llengua, vehicle de comunicació i de convivència
 - 2.1.1. El català, vehicle de comunicació
 - 2.1.2. El català, eina de convivència
- 2.2. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua catalana
 - 2.2.1. Estratègies d'immersió lingüística i alumnat nouvingut
 - 2.2.2. Llengua oral
 - 2.2.3. Llengua escrita
 - 2.2.4. Relació llengua oral i llengua escrita
 - 2.2.5. La llengua en les diverses àrees
 - 2.2.6. Continuitat i coherència entre cicles i nivells
 - 2.2.7. Avaluació del coneixement de la llengua
 - 2.2.8. Materials didàctics
- 2.3. El català llengua vertebradora d'un projecte plurilingüe
 - 2.3.1. Informació multimèdia
 - 2.3.2. Diversitat lingüística del centre i de la societat en el currículum
 - 2.3.3. Català i llengües d'origen

3. La llengua castellana

- 3.1. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua castellana
 - 3.1.1. Introducció de la llengua castellana
 - 3.1.2. Llengua oral
 - 3.1.3. Llengua escrita

4. La llengua estrangera

- 4.1. Estratègies generals per a l'assoliment dels l'objectius
 - 4.1.1. Desplegament del currículum
 - 4.1.2. Metodologia
 - 4.1.3. Materials didàctics per a l'aprenentatge de la llengua estrangera
 - 4.1.4. L'ús de la llengua estrangera a l'aula

5. Organització i gestió

- 5.1. Organització dels usos lingüístics
 - 5.1.1. Llengua del centre
 - 5.1.2. Documents de centre
 - 5.1.3. Ús no sexista del llenguatge
 - 5.1.4. Comunicació externa
 - 5.1.5. Llengua de relació amb les famílies
 - 5.1.6. Educació no formal

- 5.1.6.1. Serveis d'educació no formal i activitats extraescolars
 - 5.1.6.2. Contractació d'activitats extraescolars a les empreses
 - 5.2. Alumnat nouvingut
 - 5.3. Organització dels recursos humans
 - 5.3.1. El pla de formació de centre en temes lingüístics
 - 5.4. Organització de la programació curricular
 - 5.4.1. Coordinació cicles i nivells
 - 5.5. Biblioteca escolar
 - 5.6. Projectió del centre
 - 5.6.1. Pàgina web del centre
 - 5.7. Xarxes de comunitats virtuals
 - 5.8. Intercanvis i mobilitat
-

1. Context sociolingüístic

1.1. Alumnat

El centre, amb col·laboració de les famílies, ha duit a terme un estudi sobre el perfil sociocultural i d'usos lingüístics de cada alumne per tal de poder respondre a les necessitats detectades i a les solucions acordades per la comunitat educativa.

1.2. Entorn

L'escola té en compte l'entorn social ja que els alumnes escolaritzats adquireixen coneixements dels diferents missatges i llenguatges que es troben a la societat. Per tant, el centre ha realitzat un estudi per poder partir de la realitat i garantir el dret de tot l'alumnat de poder fer servir les llengües apreses per a finalitats múltiples de manera oral i escrita.

2. La llengua catalana, llengua vehicular i d'aprenentatge

2.1. La llengua, vehicle de comunicació i de convivència

2.1.1. El català, vehicle de comunicació

La llengua és el principal element de cohesió social de la comunitat educativa. Assumim que el català és la llengua pròpia del país, tret prioritari on fonamentam tota la nostra actuació pedagògica. Així doncs, la llengua vehicular i d'aprenentatge de l'escola és el català. El coneixement i el bon ús de la llengua es treballa en tots els àmbits de la vida escolar, però també a l'àrea específica i a les altres matèries. Tots els textos escrits institucionals, tant en paper, com digitals o xarxes socials, passen per correcció lingüística.

2.1.2. El català, eina de convivència

L'ús del català, en la modalitat pròpia de les Illes Balears, és consensuat i generalitzat en tots els àmbits de convivència. Es promou l'ús habitual i correcte, sense discriminar altres llengües ja que suposen un enriquiment cultural i pedagògic.

2.2. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua catalana

2.2.1. Estratègies d'immersió lingüística i alumnat nouvingut

La majoria d'alumnes comencen als 3 anys, amb la qual cosa la immersió lingüística es produeix de forma natural.

Per afavorir adientment els recursos humans amb que compta, propiciant mesures com els ambients, els espais de treball, els desdoblament, els agrupaments flexibles, els grups heterogenis i la utilització d'alumnes tutors com a mesura que es recull en el Pla d'acollida del centre.

2.2.2. Llengua oral

La competència oral es prioritària perquè és la forma inicial d'introducció a la llengua. El domini de la llengua oral és fonamental per a vehicular el pensament i s'ha de treballar sempre i des de ben prest.

Per aquests motius, es dedica una proporció significativa del temps a parlar, escoltar, entendre i conversar.

Es promou la reflexió prèvia a l'expressió, per tal de millorar l'autoconeixement i també per preparar l'alumnat a saber expressar-se amb autonomia, coherència i efectivitat.

Al llarg de les tres etapes, es desenvolupen diferents situacions de parlar en públic, com exposició, debat, conversa, argumentació, teatre, joc o lectura en veu alta. També es treballa l'escolta positiva i s'incentiva la coavaluació.

2.2.3. Llengua escrita

La lectura i l'escriptura es van introduïnt progressivament des d'infantil. El foment de la lectura es treballa de forma sistemàtica i continuada a través de les diferents àrees, des de la lectura de contes fins a novel·les, textos d'assaig o mitjans de comunicació.

La planificació de l'aprenentatge de l'expressió escrita té en compte les necessitats comunicatives de l'alumnat en els diferents nivells, que poden anar des d'escriure una nota a l'agenda o fer una llista fins a redactar un currículum vitae o participar en un certamen literari.

Així com es fa amb la llengua oral, totes les àrees vetllen per un aprenentatge correcte i significatiu de la llengua escrita.

2.2.4. Relació entre llengua oral i llengua escrita

La competència comunicativa té moltes dimensions en les quals la llengua oral i l'escripta apareixen vinculades. Per això, les metodologies emprades proposen, en molts de casos, tasques on es requereix l'ús de les diferents habilitats lingüístiques.

Es treballen diferents tipologies textuals per tal de conèixer les possibilitats i saber fer un ús adequat de cadascuna d'elles.

2.2.5. La llengua en les diverses àrees

La responsabilitat de l'aprenentatge de la llengua és assumida per tots els docents de totes les àrees.

També la resta de treballadors coneixen els criteris del Projecte Educatiu de Centre referents a la llengua i s'impliquen en el seu assoliment.

2.2.6. Continuitat i coherència entre cicles i nivells

L'equip docent es coordina i consensua els principis metodològics de l'ensenyament de la llengua i disposa de protocols per fer el traspàs d'una promoció d'alumnes quan hi ha un canvi de curs, de cicle o d'etapa.

2.2.7. Avaluació del coneixement de la llengua

L'avaluació es valora com un indicador del procés tant de l'ensenyament com de l'aprenentatge de la llengua. Es fa avaluació contínua del grau d'assoliment de les competències per tal de prendre consciència del progrés i mantenir un ritme progressiu.

S'avalua la llengua en totes les seves dimensions, per la qual cosa es prioritza el treball per tasques i els instruments són molt diversos, com per exemple lectures, treballs, projectes, exposicions orals, comprensió oral i escrita, converses, expressions escrites, literatura, dramatitzacions o exercicis i proves d'ortografia i gramàtica.

2.2.8. Materials didàctics

S'utilitzen tots els recursos a l'abast, sobretot aquells que poden servir per crear situacions d'aprenentatge i satisfer necessitats comunicatives en diferents contextos reals.

A banda del material de la biblioteca del centre, jocs, agenda, rètols, circulars, pissarres, llibres de text, etc. s'aprofiten també recursos digitals, com per exemple xarxes socials, entorns virtuals d'aprenentatge, web de centre o informació a la xarxa Internet.

2.3. El català llengua vertebradora d'un projecte plurilingüe

2.3.1. Informació multimèdia

El centre aplica de manera continuada un criteri de desenvolupament del programari i dels suports digitals principalment en català i, en conseqüència, hi ha adaptat les eines digitals amb què treballa.

2.3.2. Diversitat lingüística del centre i de la societat en el currículum

Es valora la diversitat lingüística de les Illes Balears com a font de riquesa. Es fomenta el respecte per totes les llengües i es valora la formació de parlants

plurilingües i interculturals, per la qual cosa és primordial l'assoliment de la competència plena en català i també el respecte per la diversitat lingüística i cultural.

2.3.3. Català i llengües d'origen

El centre valora la llengua d'origen de l'alumnat i té present la interdependència lingüística i l'assoliment de les competències comunes.

3. La llengua castellana

3.1. L'aprenentatge/ensenyament de la llengua castellana

3.1.1. Introducció de la llengua castellana

El centre, atesa la composició sociolingüística de l'alumnat, assegura una distribució coherent i progressiva del currículum de llengua castellana al llarg de cada etapa i estableix criteris que permetin reforçar i no repetir els continguts comuns amb la llengua catalana.

Es cerquen els materials adequats a la realitat del centre i a la realitat individual de cada alumne. Hi ha continuïtat i coherència metodològica entre el que es fa en català i el que es fa en castellà. A classe, es fa ús exclusiu de la llengua castellana, tant oralment com per escrit.

3.1.2. Llengua oral

El centre té present que l'enfocament emprat en l'aprenentatge i ús de la llengua castellana inclogui activitats perquè l'alumnat adquireixi habilitats lingüístiques, amb especial èmfasi en la competència oral en els primers cursos. Es treballa habitualment la llengua oral en tots els cicles i es treballen les diverses modalitats de textos orals com entrevista, conversa, dramatització o argumentació, entre altres.

3.1.3. Llengua escrita

Per formar lectors i escriptors competents, es planifiquen activitats de lectura i escriptura que tinguin en compte les necessitats comunicatives i acadèmiques que té l'alumnat en els diversos nivells. Es farà coordinadament amb l'assignatura de llengua catalana per tal d'aprofitar-ne les transferències i les bases lingüístiques comunes.

4. La llengua estrangera

4.1. Estratègies generals per a l'assoliment dels l'objectius

Els alumnes, en acabar cada etapa, han de conèixer els continguts establerts en el currículum de llengua anglesa per tal d'esdevenir usuaris i aprenents capaços de comunicar-se i accedir al coneixement en un entorn plurilingüe i pluricultural.

La introducció primerenca de la llengua estrangera és considerat un factor de qualitat, per la qual cosa s'ensenya l'anglès des dels 3 anys. Es comença per les habilitats orals i, poc a poc, es van introduïnt les habilitats escrites.

Es reforça l'aprenentatge de l'anglès a tots els cursos amb recursos de millora curricular com ajudants lingüístics nadius.

La Fundació Mata de Jonc subvenciona professors nadius per fer desdoblaments o suport, amb periodicitat semanal.

A secundària s'introdueix l'oferta de la segona llengua estrangera com a matèria optativa. S'ofereix Francès per la seva proximitat lingüística i es dona amb desdoblament de grup per tal de potenciar millor les habilitats orals.

4.1.1. Desplegament del currículum

El centre assegura una distribució coherent i progressiva del currículum al llarg de l'escolarització d'acord amb l'etapa madurativa i les necessitats de l'alumnat, i ofereix oportunitats d'ús significatiu de la llengua estrangera i espais d'interacció suficientment variats per donar resposta als diferents estils i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat.

A infantil es treballen situacions comunicatives diverses. A primària i secundària s'hi continua i s'introdueix la gramàtica de la llengua.

4.1.2. Metodologia

Per tal de desenvolupar la capacitat d'utilitzar els coneixements de manera transversal i interactiva, la metodologia emprada prioritza les habilitats enfront de la gramàtica, la qual és introduïda a secundària.

A classe, on la llengua de comunicació és l'anglès, es creen diferents situacions d'ús de la llengua, preferentment les que desenvolupen les competències orals. Alguns exemples són llegir o escoltar un conte, cantar una cançó o rima, llegir un text o un relat, participar en una conversa, mirar i escoltar un vídeo, redactar textos amb diferents intencions comunicatives, fer recerca d'informació, interpretar un personatge, fer una exposició oral, realitzar un treball escrit, reflexionar sobre algunes normes gramàtics, etc.

En la mesura que els recursos ho permeten i per a una millor contextualització, es treballa l'anglès també de forma interdisciplinària i en projectes, com per exemple a música, a ciències socials i ciències naturals.

En la mateixa mesura en que es treballen, s'avaluen amb igual rellevància totes les habilitats lingüístiques.

4.1.3. Materials didàctics per a l'aprenentatge de la llengua estrangera

Atenent a les diferents dimensions lingüístiques de la llengua, els materials i recursos específics són molt variats. Els més habituals són contes, *flashards*, jocs, materials audiovisuals diversos, llibres de text -tant en paper com digitals-, fitxes fotocopiables, llibres de lectura, diccionaris o entorns virtuals d'aprenentatge.

Es treballa no només amb materials específics per a l'aprenentatge de la llengua anglesa, sinó també amb fonts reals i variades, i recursos multimèdia que afavoreixen l'atenció a la diversitat i l'ampliació dels coneixements de tal forma que llenguatge i continguts apareixen integrats en un tot.

4.1.4. L'ús de la llengua estrangera a l'aula

La classe de llengua anglesa és un espai d'immersió i ofereix oportunitats d'ús real i de contacte amb la llengua d'aprenentatge. El professorat utilitza aquesta llengua com l'habitual en totes les interaccions amb els alumnes vetllant sempre per establir un clima favorable en què l'alumnat se senti segur i estimulat per anar utilitzant-la progressivament.

Es preveu també la potenciació de la llengua estrangera mitjançant la projecció dels resultats del treball curricular fora de l'aula d'aprenentatge.

5. Organització i gestió

5.1. Organització dels usos lingüístics

5.1.1. Llengua del centre

El català és llengua vehicular de l'escola, tant pel que fa a les activitats docents com d'esbarjo, serveis, administratives i de projecció externa. El centre segueix el mateix criteri a l'hora de publicar els rètols, els cartells i la decoració general de l'edifici.

5.1.2. Documents de centre

L'equip directiu coordina la revisió i actualització dels documents de centre i els fa conèixer al conjunt de la comunitat educativa.

5.1.3. Ús no sexista del llenguatge

El centre educatiu té en compte el criteri de no utilitzar un llenguatge sexista en tots els documents i altres escrits que publica.

Així mateix, es treballa amb l'alumnat per evitar tota mena d'estereotips i perquè puguin tenir actituds crítiques davant dels continguts de risc.

5.1.4. Comunicació externa

El centre educatiu emprà el català en les seves actuacions internes (actes, comunicats, informes...) i en la relació amb corporacions públiques de la comunitat, institucions i amb les empreses que contracta.

5.1.5. Llengua de relació amb les famílies

Les comunicacions amb les famílies per part dels treballadors de l'escola, tant a nivell escrit com oral, es fan sempre en català, sense perjudici que en moments puntuals i de comunicació directa, es facin en altres llengües per tal de facilitar la comunicació, especialment amb famílies nouvingudes.

5.1.6. Educació no formal

5.1.6.1. Serveis d'educació no formal i activitats extraescolars

La cooperativa organitza i coordina els serveis d'educació no formal al centre (servei d'escola matinerà, menjador, etc.) i les activitats extraescolars. Se segueixin els mateixos criteris que s'han establert en el projecte lingüístic. Els professionals responsables s'adrecen sempre en català a l'alumnat, excepte en aquelles activitats que són en anglès.

S'han establert, per part del centre educatiu, els mecanismes oportuns per facilitar el seguiment, la coordinació i l'avaluació de les actuacions que s'hi refereixen.

5.1.6.2. Contractació d'activitats extraescolars a les empreses

El centre prioritzarà en la contractació d'activitats extraescolars les empreses usin el català (cases de colònies, transports, excursions, etc.)

5.2. Alumnat nouvingut

En els pocs casos d'incorporació tardana, es fa un pla personalitzat i específic per a cada alumne, tenint en compte la llengua d'origen i les característiques pròpies de cada individu. S'estableix un pla inicial, on s'utilitza el recurs del mestre addicional i una sèrie de materials dels quals el centre disposa. La resta dels docents adapten els materials i els instruments d'avaluació segons els recursos disponibles i les particularitats de la matèria. Aquest pla es va revisant periòdicament; es va dilatant fins que eventualment es finalitza quan l'objectiu s'ha assolit, aproximadament uns dos anys escolars.

5.3. El pla de formació de centre en temes lingüístics

L'equip educatiu promou activitats formatives d'acord amb el seu pla de formació, com a mesura professionalitzadora i com a element que doni cohesió al treball en equip dels docents amb el criteri d'afavorir una millor atenció a la diversitat de l'alumnat. Aquesta formació també té en compte les necessitats en competències lingüístiques de tots els alumnes.

5.4. Organització de la programació curricular

5.4.1. Coordinació cicles i nivells

L'equip educatiu duu a terme reunions regulars dels mestres, a nivell de cicle, d'etapa i de claustre, per programar adequadament les competències i estratègies de la llengua oral i escrita que s'han d'aplicar acada nivell educatiu, així com per adoptar els mecanismes i estratègies més adequades per fer el seguiment del grup en general i de la diversitat de cada un dels alumnes.

5.5. Biblioteca escolar

La biblioteca escolar és un espai de dinamització de moltes d'aquestes activitats que possibiliten l'assoliment d'aquestes competències. La composició del fons de la biblioteca escolar respon als nivells educatius de l'alumnat i preveu la diversa tipologia dels seus usuaris. La llengua dels documents és preferentment la catalana, però també té en compte les llengües curriculars i la diversitat lingüística de l'alumnat. El fons es manté actualitzat. La dinamització de la biblioteca escolar, a càrrec d'una comissió, comprèn la planificació i el desenvolupament de diferents programes, propostes i activitats pel foment de la lectura.

5.6. Projecció del centre

Les activitats i els materials de projecció externa del centre s'elaboren en llengua catalana.

5.6.1. Pàgina web del centre

L'escola té una pàgina web que li permet la comunicació amb tota la comunitat educativa. S'hi pot trobar informació adreçada a l'alumnat i les seves famílies: documentació, informació sobre els estudis que es fan al centre, trets d'identitat, informació de sortides, activitats extraescolars, serveis, participació en projectes, associació de mares i mares,...

La pàgina web és un recurs compartit per equip docent i no docent i s'han establert els mecanismes adequats per mantenir-la constantment actualitzada. La llengua vehicular del lloc web és el català i vetllam perquè tot allò que s'hi publiqui passi per correcció tècnica i lingüística.

5.7. Xarxes de comunitats virtuals i noves tecnologies

El centre potencia l'existència de xarxes de comunitats virtuals i entorns virtuals d'aprenentatge en les quals intervenen el professorat (per intercanviar informació, experiències, recursos o intercanvis amb la resta de cooperatives), l'alumnat (per treballar aspectes relacionats amb el currículum) i les famílies (bloc de l'APA, comunicacions entre família i escola).

El centre ha introduït de manera progressiva l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació i els mitjans audiovisuals a les aules. Suposen un recurs bàsic per a l'aprenentatge de les llengües.

5.8. Intercanvis i mobilitat

Les sortides, colònies, viatges i intercanvis creen dinàmiques encaminades a millorar la competència lingüística de l'alumnat, a viure necessitats de comunicació i interacció reals en el seu propi context, a generar bones pràctiques, a facilitar la interrelació sociocultural i a afavorir el coneixement de la riquesa històrica, lingüística i cultural.

El claustre considera que els alumnes que participen en projectes que potencien la seva competència lingüística tenen, d'altra banda, més recursos i estratègies per accedir als altres aprenentatges.